

Lehetőségek és döntések az élet végén

A fájdalomcsillapítás etikai vonatkozásai

Dr. habil. Hegedűs

Katalin
Klinikai Orvostudományi Kar
Magatartástudományi Intézet

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

<https://telex.hu/belfold/2023/09/28/alkotmanyjogasz-karsai-daniel-als-betegseg-strasbourg>

2023
10 30
00 - 20:30

KI DÖNT A HALÁLÉRŐL?

SZÓLJ BE A PAPNAK BUDAPEST

AKIKET FAGGATHATSZ

- **Hofher József SJ** - római katolikus pap
- **Dr. Karsai Dániel** - alkotmányjogász
- **Dr. Orosz Gábor Viktor** - evangélikus lelkész, egyetemi tanár, rektorhelyettes (EHE)

párbeszédháza 1085 Budapest, Horánszky u. 20.

MAGYAR ORVOSI KAMARA

AGORA
nyílt rendezvény

az életvégi döntésekről

NOVEMBER 11.

Életvégi döntési lehetőségek

Életvégi döntések a beteg részéről:

- **Eutanázia:** halált okozó gyógyszer beadására kéri az orvost
- **Asszisztált öngyilkosság:** halált okozó gyógyszert írat fel és beveszi az orvos jelenlétében
- **Terminális palliatív szedáció:** „Mély altatást” kér a halála bekövetkeztéig
- **Hospice és palliatív kezelés, előzetes rendelkezések:** azt kéri, hogy a fájdalmait és egyéb kínzó tüneteit csillapítsák, de az életét már ne hosszabbítsák meg.

Életvégi döntések Európában

Eutanázia legális:

Hollandia, 2001

Belgium, 2002

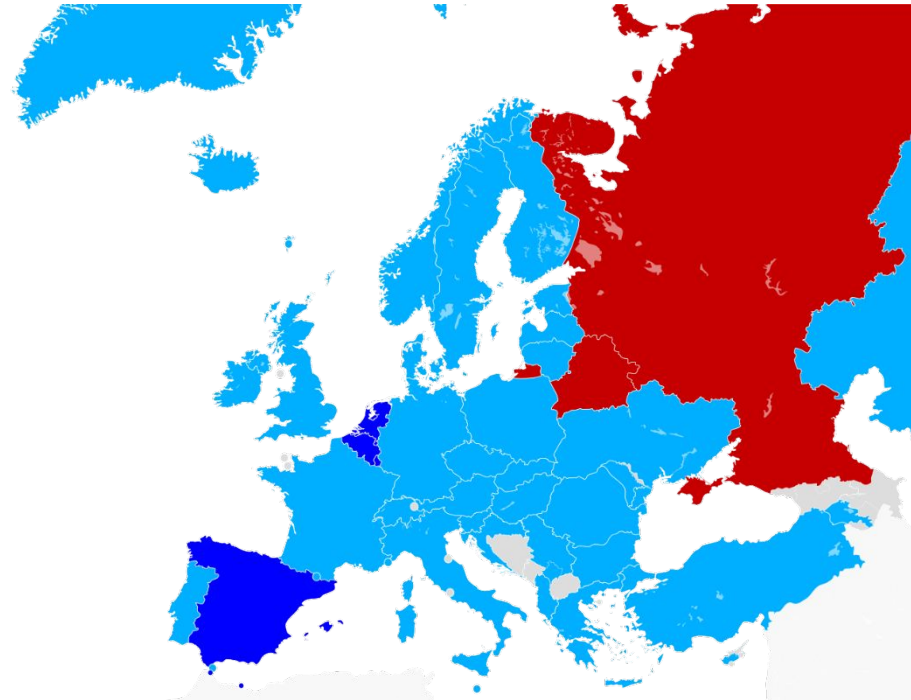
Luxemburg, 2009

Spanyolország - 2020

Asszisztált öngyilkosság legális:

Svájc, 1941

Ausztria, 2022

	Aktív eutanázia legális
	Életmentő/életfenntartó kezelés visszautasítása legális
	Nem engedélyezett

Holland eutanázia jelentés, 2022

- Az Eutanázia Ellenőrző Bizottság **8.720 eutanázia esetről** kapott értesítést. (Lakosságszám: 17,8 millió)
- **5,1%-a** az össz-halálozásnak (140.000 haláleset évente).
- **13.7%-os** növekedés 2021-hez viszonyítva.

- Az orvosok túlnyomó többsége körültekintően jár el (95,9%).
- A betegek állapota és életkora:
 - 89%-a 60 évnél idősebb,
 - 76%-uk krónikus betegségben szenved: daganatos, idegrendszeri, szív- és érrendszeri betegségek, tüdőbetegségek és (általában szomatikus) rendellenességek kombinációja,
 - demencia: 282 eset,
 - pszichiátriai zavarok: 115 eset

- Egyéb adatok
Háziorvosok: 80,4%

Terminális palliatív szedáció – az eutanázia alternatívája?

Continuous Deep Sedation: „szedatív gyógyszerek alkalmazása a tűrhetetlen és kezelhetetlen kínok csökkentése céljából”- Guidelines: Cherny et al, 2009

	eutanázia	terminális palliatív szedáció
szándék	a beteg halála	az elviselhetetlen szenvedés enyhítése
eljárás	halálos dózisú gyógyszer alkalmazása (barbiturát)	nyugtató-altató gyógyszer alkalmazása (midazolam)
végkimenetel	azonnali halál	a szenvedés enyhülése

Hogy lehet megosztani a felelősséget orvos és beteg között élet és halál kérdésében?

- az **életfenntartó orvosi kezelés visszautasítása** a kompetens beteg által
- az **élő végrendelet** vagy a „nem újraélesztendő” (DNR) elhatározás bevezetése
- a **palliatív medicina** (hospice ellátás) hozzáférhetősége

Mindezekhez fontos: az **ellátás előzetes tervezése** „advance care planning”(ACP)

Előzetes egészségügyi rendelkezések, (jogi) segédanyagok

- Életvégi tervezés
 - <https://hospicehaz.hu/eletvegi-tervezes/>
- Előzetes egészségügyi rendelkezés, élő végrendelet
 - <https://hospicehaz.hu/wp-content/uploads/2022/07/Nyilatkozatminta-Elozete-s-eu-rendelkezes-MHA.pdf>
 - <https://tasz.hu/cikkek/elovegrendelet-eletvegi-dontesek>
- Kommunikációs protokoll (hogyan beszéljük meg a beteggel?)
 - Serious Illness Care Program (Csikós Dóra, Kharón 2016/3.) kharon.hu
- Fontos cikk: Hodász Luca et al: Gondolatok az életvégi döntésekről konkrét esetek kapcsán (Kharón 2016/4) kharon.hu

Hospice adatok Magyarországon, 2022

- 26 fekvőbeteg-ellátó intézmény (osztály) (413 ágy)
- 62 otthoni ellátást végző csoport
- 3 hospice mobil team (kórházi támogató csoport)
- 4 palliatív járóbeteg ellátás

95 ellátó szervezet

TB által finanszírozott 2005 óta.

Térítésmentes a beteg számára

9 900 beteg ellátása

neak.hu, hospice.hu

<https://hospice.hu/ellatas-kereso>

Irodalom

1. Csikós Ágnes (szerk.): Palliatív ellátás. Budapest: Medicina, 2022.
2. Hegedűs K: Létezik-e jó halál? Budapest: Oriold Kiadó; 2017.
3. Busa Cs, Zeller J, Csikós Á: Életvégi kívánalmakkal és döntésekkel kapcsolatos vélemények és ismeretek a magyar társadalomban. Kharón Thanatológiai Szemle, 2018. 22 (3): 9-26.
4. Busa Cs, Csikós Á, Füzesi Zs: Ha menni kell. Posztmodern halál-attitűd és az egészségügyi önrendelkezés lehetőségei az élet végén. Metszetek, 2017. 6 (2): 186-202.
5. Bérczes T: Élni és halni hagyni. Budapest: Corvina; 2016.
6. Hodász L, Lőrík E, Tóth K: Gondolatok az életvégi döntésekről konkrét esetek kapcsán. Kharón, 2016. 4. <https://kharon.hu>
7. Zeller J: A kezelés visszautasítása. In: Palliatív kézikönyv, Medicina, 2022.